

BIBLIOGRAFI

Arsip Pemerintah

Arsip Pakualaman (PA), No. 39 F3/4, 11 Oktober 1901. (Judul dalam katalog: “Kesehatan Hewan”)

Arsip Pakualaman (PA), No. 841, 13 November 1899. (Judul dalam katalog: “Pertelan Anak yang Digigit Anjing”)

Staatsblad van Nederlandsch-Indie 1862 No.84

Staatsblad van Nederlandsch-Indie 1903 No. 370

Staatsblad van Nederlandsch-Indie 1906 No. 5

Staatsblad van Nederlandsch-Indie 1910 No. 594

Staatsblad van Nederlandsch Indie 1916 No. 276

Staatsblad van Nederlandsch Indie 1924 No. 497

Staatsblad van Nederlandsch Indie 1931 No. 134

Staatsblad van Nederlandsch Indie 1941 No. 167

Wetboek van Strafrecht van Nederlandsch-Indie

Arsip Perkumpulan

Statuten van de Nederlandsch Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren gevestigd te Batavia opgericht ten jare 1896, (Batavia: H. Prange & Co, 1896).

Jaarverslag van Nederlandsch Indische Vereeniging tot Natuurbescherming 1917-1919

Verslag van Nederlandsch-Indische Vereeniging Bescherming van Dieren 1897. (Batavia: H. M. van Dorp & Co, 1898)

Verslag van Nederlandsch-Indische Vereeniging Bescherming van Dieren 1898. (Batavia: H. M. van Dorp & Co, 1899)

Verslag van Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren 1904. (Batavia: Landsdrukkerij, 1905)

Verslaag van Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren 1916-1917. (Batavia: Javasche Boekhandel & Drukkerij, 1918)

Buku dan Jurnal

Achmad, Katherina. 2012. *Kiprah, Karya, dan Misteri Kehidupan Raden Saleh: Perlawanan Simbolik Seorang Inlander*. Yogyakarta: Narasi

- Adams, Cindy. 2014. *Bung Karno Penyambung Lidah Rakyat Indonesia*, (Pressindo: Yogyakarta)
- Alikodra, Hadi S. 2002. *Pengelolaan Satwa Liar Jilid I*. Bogor: Yayasan Penerbit Fakultas Kehutanan IPB
- Anonim. 1863. *Pengadjaran akan Piara dan Bertambah Koeda-Koeda jang Baik*. Batavia: Ter Lands-Drukkerij
- Anonim. 1871. *Boekoe dari Hal Boeloe Oeles, Nama dan Tanda oetawa Prenahnja Oenjangsan Koeda, Tersalin dari Boekoe Bahasa Djawa*. Surakarta: F. Voornemen
- Anonim. 1950. *Lajang Katuranggan*. Kediri: Tan Khoen Swie
- Anonim. 2009. *Farm Animal Welfare in Great Britain: Past, Present and Future*. London: Farm Animal Welfare Council
- Bakker, A.H. 1977. "Manusia dan Simbol", dalam Soerjanto Poespowardojo dan Bertens, K., *Sekitar Manusia, Bunga Rampai tentang Filsafat Manusia*. Jakarta: Gramedia
- Beets, N. t.t. *Jachtgeweren*. Batavia
- Biegan, G.F.J. 1910. *Sajangilah Binatang*. Batavia: Pertjetakan Gouvernement
- Blom, N.S. *De Dierenbescherming in de Nederlandsch-Indische Wetgeving*, (N. I. Vereeniging tot Bescherming van Dieren)
- Boomgard, Peter. 1997. "Hunting and Trapping in Indonesia Archipelago, 1500-1950" dalam Peter Boomgard, Freek Colombijn & David Henley. *Paper Landscape; Exploration in The Environmental History of Indonesia*. Leiden: KITLV Press
- _____. 1999. *Oriental Nature its Friends and its Enemies: Conservation of Nature in Late Colonial Indonesia 1889-1949*. Leiden: KITLV
- _____. 2001. *Frontiers of Fear Tigers and People in The Malay World 1600-1950*. New Heaven & London: Yale University Press
- Brasser, J. C. 1925. *Jacht op Groot Wild in Nederlandsch Oost-Indie*. Bandoeng: Zutphen-W. J. Thieme & Cie
- Breman, Jan. 2014. *Keuntungan Kolonial dari Kerja Paksa; Sistem Priangan dari Tanam Paksa Kopi di Jawa, 1720-1870*. Jakarta: Yayasan Pustaka Obor Indonesia
- Broom, Donald M. "Animal Welfare: The Concept of The Issues" dalam Francine L. Dolins. 1999. *Attitude to Animals*. Cambridge: Cambridge University Press
- Carey, Peter. 2004. *Asal Usul Perang Jawa: Pemberontakan Sepoy & Lukisan Raden Saleh*. Yogyakarta: Lkis

- _____. 2011. *Kuasa Ramalan Pangeran Diponegoro dan Akhir Tatanan Lama di Jawa, 1785-1855*. Jakarta: KPG
- Carpenter, Frank G. 1923. *Java and East Indies; Java, Sumatra, Celebes, the Moluccas, New Guinea, Borneo, and the Malay Peninsula*. New York: Doubleday, Page & co
- Crawfurd, John. 1967. *History of the Indian Archipelago, vol 1*. London: Frank Cass
- Cribb, Robert. 1997. "Bird of Paradise and Environmental Politics in Colonial Indonesia, 1890 – 1911" dalam Peter Boomgard, Freek Colombijn & David Henley. *Paper Landscape: Exploitations in the environmental history of Indonesia*. Leiden: KITLV Press
- _____. 2007. *Conservation in Colonial Indonesia*. The Australian National University: Taylor & Francis
- d'Almeida, William Barrington. 1864. *Life in Java with Sketches of The Javanese*. London: Hurst and Blacket
- Dammerman, K. W. 1929. *Preservation of Wild Life and Nature Reserves In The Netherlands Indies*. Java
- Deka, Kholis Gurad. 2007. "Kebun Binatang Surabaya (1916-1941), dalam Purnawan Basundoro dkk, *Tempo Doeloe Selaloe Aktoeal*. Yogyakarta: Arruzmedia
- Departement van Binnenlandsch-Bestuur. 1919. *Handleiding ten dienste van de Inlandsche Bestuursambtenaren No.21/L. N. H. Hondsdolheid-Ordonantie & Instituut-Pasteur te Weltevreden Hondenbelasting*. (Weltevreden, Indonesische Drukkerij)
- Departemen Pendidikan Nasional. *Kamus Besar Bahasa Indonesia edisi Ketiga*. Jakarta: Balai Pustaka
- Dolins, Francine L. 1999. "A Look Back in The Mirror: Perspectives on Animals and Ethics" in Francine L. Dolins (ed.), *Attitudes to Animals; Views in Animal Welfare*. Cambridge: Cambridge University Press
- Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie*. 1932. "Dierenbescherming". s-Gravenhage: Martinus Nijhoff
- Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie*. 1932. "Visscherij en Jacht". s-Gravenhage: Martinus Nijhoff
- D' Almeida, William Barrington. 1864. *Life in Java with Sketches of The Javanese*. London: Hurst and Blackett
- Dammerman, K. W. 1924. *Mededeeling No. 8 Nederlandsch Indische Vereeniging tot Natuurbescherming*. (Buitenzorg)
- _____, 1929. *Preservation of Wild Life and Nature Reserves in The Netherlands Indies*. Java

- de Graaf. 1990. *Puncak Kekuasaan Mataram: Politik Sultan Agung*. Jakarta: Grafiti Pers
- Diamond, Jared. 2013. *Guns, Germ & Steel (Bedil, Kuman & Baja)*. Jakarta: KPG
- Foucault, Michel. 2009. *Pengetahuan dan Metode: Karya-karya penting Michel Foucault*. Yogyakarta: Jalasutra
- _____, 2012. *Arkeologi Pengetahuan*. Yogyakarta: IRCiSoD
- Geertz, Clifford. 1992. *Tafsir Kebudayaan*. Yogyakarta: Kanisius
- _____, 2000. *Negara Teater; Kerajaan-Kerajaan di Bali Abad Kesembilan Belas*, (Yogyakarta: Bentang
- Goss, Andrew. 2014. *Belenggu Ilmuwan dan Pengetahuan dari Hindia Belanda sampai Orde Baru*. Jakarta: Komunitas Bambu
- Gustaman, Budi. 2013. *Konservasi Satwa Liar di Hindia Belanda Upaya-Upaya Perlindungan Satwa Liar dari Perburuan 1909-1942*. Bandung. Skripsi Ilmu Sejarah Fakultas Ilmu Budaya Universitas Padjadjaran
- Haasse, Hella S. 2000. *Heren van de Thee*. Amsterdam: Em. Querido's Uitgeverij BV
- Hamka. 2008. *Tenggelamnya Kapal van der Wijk*. Jakarta: Bulan Bintang
- Hampson, Judith E. 1981. "History of Animal Experimentation Control in the U.K. *International Journal for the Study of Animal Problem*
- Hardiman, F. Budi. 2003. *Melampaui Positivisme dan Modernitas; Diskursus Filosofis tentang Metode Ilmiah dan Problem Modernitas*. Yogyakarta: Kanisius
- Holden, Raymond. 1962. *Ekspedisi-Ekspedisi Ilmiah Terkenal*. Djakarta: Bhratara
- Holst, Bengt. "Management and use of wild animals" dalam Peter Sandoe & Stine B. Christiansen. 2008. *Ethics of Animal Use*. Oxford: Blackwel
- Hribal, Jason C. 2007. *Animals, Agency, and Class: Writing the History of Animals from below*. New York: Human Ecology Review, Vol. 14, No. 1
- Houben, Vincent. 2003. *Keraton dan Kompeni: Surakarta dan Yogyakarta, 1830-1870*. Yogyakarta: Bentang Budaya
- Jepson, Paul & Robert Whittaker. 2002. *Histories of Protected Areas: Internationalisation of Conservationist Values and their Adoption in the Netherlands Indies (Indonesia)*. Cambridge: The White Horse Press
- Jorgensen, Marianne W & Louis J. Phillips. 2007. *Analisis Wacana: Teori dan Metode*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar
- Kartawibawa. 1928. *Bakda Mawi Rampog*. Balai Poestaka
- Kartodorjo, Sartono & Djoko Suryo. 1991. *Sejarah Perkebunan di Indonesia; Kajian Sosial-Ekonomi*. Yogyakarta: Aditya Media

- Kementrian Kehutanan Republik Indonesia. 2010. *Jejak Mengayomi Pesona Alam*. Jakarta
- Kumar, Ann. 2008. *Prajurit Perempuan Jawa: Kesaksian Ihwal Istana dan Politik Jawa Akhir Abad ke-18*. Jakarta: Komunitas Bambu
- Kunto, Haryoto. 1986. *Semerbak Bunga di Bandung Raya*. Bandung: Granesia
- Kuntowijoyo. 2013. *Pengantar Ilmu Sejarah*. Yogyakarta: Tiara Wacana
- van der Lith, P.A. 1893. *Nederlandsch Oost Indie*. Leiden: E. J. Brill
- Lombard, Denys. 2007. *Kerajaan Aceh; Zaman Sultan Iskandar Muda (1607-1636)*. Jakarta: KPG
- _____. 2008. *Nusa Jawa: Silang Budaya bagian I: Batas-Batas Pembaratan*, (Jakarta: Gramedia Pustaka Utama)
- Lubis, Mochtar. 1992. *Harimau! Harimau!*. Jakarta: Obor
- Lubis, Nina H. 1998. *Kehidupan Kaum Menak Priangan 1800-1942*. Bandung: Pusat Informasi Kebudayaan Sunda
- Mal, H.P. *Kitab Pemimpin dari Hal Pengetahoean Koeda oentoek Kader dari Bereden Wapen*
- Margana, Sri. 2012. *Ujung Timur Jawa, 1763-1813: Perebutan Hagemoni Blambangan*. (Yogyakarta: Pustaka Ifada)
- Marsden, William. 2008. *Sejarah Sumatera*. Jakarta: Komunitas Bambu
- Marsono (peny.). 2010. *Centhini Tambangraras-Amongraga Jilid X*. Yogyakarta: Gadjah Mada University Press
- Morris, Edmund. 2001. *The Rise of Theodore Roosevelt*. New York: Modern Library Paperback
- Nederlandsch Vereeniging Bescherming van Dieren, *Het Wezen van Dierenbescherming*. Gravenghage: Ned. Boek en Steendrukkerij
- Niemeijer, Hendrik E. 2012. *Batavia: Masyarakat Kolonial Abad XVII*. Jakarta: Masup Jakarta
- Packard, Winthrop. *The Story of The Audobon Society*. Massachusetts: Bulletin of the Massachusetts Audobon Society for the Protection of Birds, December 1921
- Passarielo, Phillis. "Me and My Totem: Cross-Cultural Attitudes Towards Animals" dalam Francine L. Dolins (ed.). 1999. *Attitudes to Animals*. (Cambridge: Cambridge University Press)
- Ponder, H.W. 1942. *Java Pageant*. London: Seeley & Co
- _____. 1942. *Java Panorama*. London: Seeley & Co
- Quilty, Mary Catherine. 1998. *Textual Empires*. Australia: Monash University

- Raap, Olivier Johannes. 2013. *Soeka-Doeka di Djawa Tempo Doeloe*. Jakarta: KPG
- Raffles, Thomas Stamford. 2014. *The History of Java*. Yogyakarta: Narasi
- Recarte, Ana. *The Animal Rights Movement in the United States. Some Thoughts About a New Ethics*. Madrid: American Environmentalism Research Line Institute for North American Studies University of Alcalá
- Reid, Anthony. 1992. *Asia Tenggara Dalam Kurun Niaga 1450-1680*. Jakarta: Yayasan Pustaka Obor Indonesia
- _____, 2011. *Menuju Sejarah Sumatera: Antara Indonesia dan Dunia*, (Kuala Lumpur: Oxford University Press
- Riana, I Ketut. 2009. *Kakawin Desa Wannana Uthawi Nagara Krtagama; Masa Keemasan Majapahit*. Jakarta: Kompas
- Ricklefs, M.C. 2002. *Yogyakarta di bawah Sultan Mangkubumi 1749-1792 Sejarah Pembagian Jawa*. Yogyakarta: Pustaka Aksara
- Sandoe, Peter & Stine B. Christiansen. 2008. *Ethics of Animal Use*. Oxford: Blackwell
- Sastroatmodjo, Suryanto. *Citra Diri Orang Jawa*. Yogyakarta: Narasi
- Schimmel, “Rabies in Nederlandsch-Indie”, *Nederlands Tijdschrift voor Geneskundige publication*
- Simon, John. 2002. *Animal Right and The Politics of Literary Representation*. New York: Palgrave
- Sindhunata. 2008. *Tjap Djaran Katoeranggan*. Yogyakarta: Bentara Budaya
- Sternheim, Isabelle. 2012. *How Holland became Free of Stray Dogs*. Amsterdam: Isis
- van Strien, N. J. 1975. *Dicerorhinus Sumatrensis (Fischer) The Sumatran or Two-Horned Asiatic Rhinoceros*. (Austerlitz: Nederlandsce Commisise voor International Natuurbescherming
- Suganda, Her. 2014. *Kisah Para Preanger Planters*. Jakarta: Kompas
- Supriatna, Jatna. 2008. *Melestarikan Alam Indonesia*. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia
- Sztompka, Peter. 2008. *Sosiologi Perubahan Sosial*. Jakarta: Prenada
- Yudhistira, Pandji. 2012. *Sang Pelopor Peranan Dr S.H. Koorders dalam Sejarah Perlindungan Alam di Indonesia*. Bogor: Direktorat Kawasan Konservasi dan Bina Hutan Lindung Ditjen Perlindungan Hutan dan Konservasi Alam
- van Dijk, Kees. “Sarung, Jubah, dan Celana; Penampilan sebagai Sarana Pembedaan dan Diskriminasi, dalam Henk Schulte Noordholt (ed.).

2005. *Outward Appeareances; Trend, Identitas, Kepentingan*. Yogyakarta: LKIS

Violin, Mary Ann. 1990. "Pythagoras – The First Animal Rights Philosopher", dalam Nicelette Perry, *Symbiosis: Nature in Partnership*. London: Blandford

Wallace, Alfred Russel. 2009. *Kepulauan Nusantara, Sebuah Kisah Perjalanan, Kajian Manusia dan Alam*. Jakarta: Komunitas Bambu

Webster, John. 1995. *Animal Welfare A Cool Eye Towards Eden*. Willey-Blackwel

Wessing, Robert. 1992. *A Tiger in the Heart: The Javanese Rampok Macan*. Leiden: KITLV

Westermann, J.H. 1945. "Wild Life Conservation in The Netherlands Empire, Its National anf International Aspects". dalam Pieter Honig & Frans Verdoorn (ed.). *Science and Scientists in The Netherlands Indies*. New York: Board for The Netherlands Indies, Surinam and Curacao

Whitehed, A.N. dalam Dillistone, W.. 2002. *Daya Kekuatan Simbol*, (Yogyakarta: IKAPI

Whitten, Tony dkk. 1999. *Ekologi Jawa dan Bali*. Jakarta: Prenhallindo

Wiggers, F. *Peratoeran boewat Institut Pasteur di Weltevreden*

Artikel dan Berita dalam Koran dan Majalah

"Kleine en dieren", *Algemeen Handelsblad*, 15 September 1923

"Krokodil plaag", *Algemeen Handelsblad*, 5 Januari 1926

"Intern. natuurbescherming. Orang oetan jacht", *Algemeen Handelsblad*, edisi 2 Oktober 1929

"Rammen vechten in Indie", *Algemeen Handelsblad*, 24 Februari 1939

"Paardenrennen", *Bataviaasch Nieuwsblad*, 1 September 1904

"Rennen te Djocja", *Bataviaasch Nieuwsblad*, 30 Oktober 1911

"Verkeersongelukken", *Bataviaasch Nieuwsblad*, 29 September 1920

"De jacht op Banteng", *Bataviaasch Nieuwsblad*, 19 Juni 1923

Bataviaasch Nieuwsblad, 22 Mei 1917

"Krokodil plaag", *Bataviaasch Nieuwsblad*, 25 September 1930

"Olifanten plaag", *Bataviaasch Nieuwsblad*, 21 Mei 1931

"Keuring van paarden en deelman", *Bataviaasch Nieuwsblad*, 20 Agustus 1938

"Diterkam Macan", *Berita Priangan*, Kamis 17 Mei 1934

- Carli, P.G dalam “*De Reflektor*” *Geillustreerd Weekblad voor Ned-Indie*, 15 Juli 1916
- Anonim, “Onze dierentuin”, *De Indische Courant*, 17 September 1927
- “Varkens plaag”, *De Indische Courant*, 22 Agustus 1933
- “De volksfeesten”, *De Indische Courant*, 31 Desember 1937
- “Onze gevaarlijke gladde wegen “verruwing” van wegen in West-Java, *De Indische Courant*, 8 Februari 1938
- “Dertigjarig bestaan der vereeniging”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 1e Jaargang, September 1926
- “Behandeling van trekvee tijdens de suikercampagne”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 1e Jaargang, September 1926
- “Dierenbescherming op de Jaarbeurs te Bandoeng”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 1e Jaargang, September 1926
- “De hondsdoelordonantie”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 1e Jaargang, September 1926
- “De invloed van film en illustratie”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 2, 1e Jaargang, December 1926
- “Openbare drinkgelegenheid voor vee”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 2, 1e Jaargang, December 1926
- “Het afmaken van kleine dieren”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 2, 1e Jaargang, December 1926
- “Dierenbescherming op de jaarmarkt te Soerabaija”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 2, 1e Jaargang, December 1926
- “Behandeling van trekvee”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 4, 1e Jaargang, Juni 1927
- “De Dierenweek te Bandoeng”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 4, 1e Jaargang, Juni 1927
- “De nieuwe hondsdoelheid-ordonantie in de praktijk”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 4, 1e Jaargang, Juni 1927

- “Het dierenhospitaal te Semarang”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 4, 1e Jaargang, September 1927
- “Het afmaken van slachtdieren”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 5, 1e Jaargang, September 1927
- “Het afmaken van dieren: de religieuze zijde van het vraagstuk”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 5, 1e Jaargang, September 1927
- “Een Indische dierenbescherming film”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 6, 1e Jaargang, December 1927
- “Hoe is het uitglijden van paarden op asfaltwegen te voorkomen?”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 6, 1e Jaargang, December 1927
- “Het afmaken van paarden bij verkeersongelukken”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 3e Jaargang, September 1928 Juni 1928
- “Dierengevechten en soortgelijke volksvermaken”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 3e Jaargang, September 1928
- “International nieuws”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 3 2e Jaargang, Maart 1927
- “Dierenasyl & dierenhospitaal te Batavia”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 2, 4e Jaargang, April 1930
- “Practische en directe maatregelen tegen het slaan der paarden”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 4, 4e Jaargang, October 1930
- “Dierenbescherming-stand op de Pasar Gambir te Batavia”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 3, 6e Jaargang, April 1932
- “Opening dierenasyl te Bandoeng”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 2, 10e Jaargang, Maret 1936
- “Rijwijzen voor sadokoetsirs”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 3, 10e Jaargang, Juli 1936

- “Hoe slachten wij ons pluimvee?”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 11e Jaargang, Januari 1937
- “Rijwijzen voor sadokoetsirs”, *De Indische Dierenvriend: Orgaan van de Nederlandsch-Indische Vereeniging tot Bescherming van Dieren*, No. 1, 11e Jaargang, Januari 1937
- “Dieren-mishandeling”, *De Locomotief: Semarangse Handels en Advertentie-Blad*, 8 Juli 1901
- “Dieren-mishandeling”, *De Sumatra Post*, 15 Agustus 1924
- “Hondsdoelheid in Atjeh”, *De Sumatra Post*, 14 Juli 1927
- “Een dierenkalender”, *De Sumatra Post*, 20 Desember 1935
- “Paardenrennen”, *De Sumatra Post*, 24 Juni 1936
- “Propaganda in het hol van den leeuw”, *De Telegraaf*, 5 Oktober 1927
- “Sophia-Vereeniging”, *De Telegraaf*, 30 Maret 1910
- “Rhinoceros plaag”, *De Telegraaf*, 2 Juli 1935
- “International congres voor Natuurbescherming”, *De Tijd: godsdienstig-staatkundig dagblad*, 26 Juni 1931
- “De anti-trekhondenfilm”, *De Tribune: Social Democratische Weekblad*, 9 September 1924
- “Kijkjes op het leven. Protectie”, *Het Nieuws van den Dag: Kleine Courant*, 11 September 1912
- “Wilde varkens”, *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indie*, edisi 26 September 1902
- “Krokodil plaag”, *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indie*, 2 Mei 1910
- “Geen race-baan”, *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch Indie*, 13 Maret 1914
- “Hanengevechten”, *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indie*, 24 Oktober 1923 “Dieren-asyl Soerabaia”, *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indie*, 27 Juni 1929
- “De cadaver-auto van Gemeente Batavia”, *Het Nieuws van den dag voor Ned. Indie*, 19 Desember 1929
- “Hanengevechten”, *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indie*, 18 Agustus 1930
- “Hanengevechten”, *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indie*, 6 Juli 1931
- “De hondsdoelheid”, *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indie*, 21 Juni 1934

- “Batavia’s cadaver-auto”, *Het Nieuws van den dag voor Ned. Indie*, 6 September 1935
- “Rijwijzen voor sadokoetsirs”, *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indie*, 26 Juli 1937
- “Dierenbescherming en internationale samenwerking”, *Het Vaderland: Staat en Letterkundig Nieuwsblad*, 4 Desember 1921
- “Anti-trekhonden propaganda”, *Het Vaderland: Staat en Letterkundig Nieuwsblad*, 13 Februari 1923
- “Volkenbond en de honden”, *Het Vaderland: Staat en Letterkundig Nieuwsblad*, 6 April 1930
- J.C. van der Meer Mohr, “Een Praatje over Tijgervallen en Pelantiks”, *De Tropische Natuur: Orgaan van de Nederlandsch-Indische-Historische Vereniging, Jaargang IXe* (Weltevreden: N.V. Boekhandel Visser & Co., 1919).
- “Olifanten plaag”, *Leeuwarder Nieuwsblad: goedkoop advertentieblad*, 11 Juli 1931
- “Een trekhond voor de fietskar”, *Nieuwsblad van Het Noorden van Dinsdag* 25 Juni 1940
- “Olifanten plaag in Deli”, *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, 23 Juni 1926
- “Trek hond-hulde”, *Rotterdamsche Nieuwsblad*, 23 Augustus 1928
- “Indisch Nieuws (in een kort bestek)”, *Soerabaiasch Handelsblad*, 13 Juni 1887
- “De week natuur-bescherming”, *Soerabaijasch Handelsblad*, 2 Februari 1929
- “Najaarsrennen”, *Soerabaijasch Handelsblad*, 24 Oktober 1932
- “Tjikarplaag”, *Soerabaijasch Handelsblad*, 28 Maret 1940
- “Hanengevechten”, *Soerabaijasch Handelsblad*, 10 Juni 1941
- “Kameraadschap”, *Voor onze Dierenvriendjes: Bijblad voor Kinderen van “De Indische Dierenvriend”*, Februari 1927
- Voorwaarts; Social-Democratisch Dagblad* 23 Augustus 1928

Sumber Elektronik

- “Richard Martin (1754-1834), *Animals Ethics*, <http://www.animaethics.org.uk/>, diakses 22 Oktober 2015
- “Our history”, *Battersea Dogs & Cats Home*, <http://www.battersea.org.uk/>, diakses 24 Juli 2015
- “History of The Boone and Crockett Club, *Boone and Crockett Club*, <https://www.boone-crockett.org>, diakses 12 Juni 2015

- “A.R.W. Kerkhoven met een door hem tijdens een jachtpartij geschoten banteng stier Tjikepoeh”, *Collectie Tropenmuseum*, <http://commons.wikimedia.org/>, diakses 8 April 2015
- “Zustervereeniging”, *Encyclo.nl*, <http://www.encyclo.nl/>, diakses 13 September 2015
- “Mary Tealby founder of the Battersea Dogs Home, *Hilda Kean*, <http://hildakean.com/>, diakses 24 Juli 2015
- “Menghapus Rabies”, *Historia*, <http://historia.id/>, diakses 19 April 2015
- “ASPCA is founded”, *History*, <http://www.history.com/>, diakses 24 Oktober 2015
- “Natuurmonument naardermeer: woensdag weetje”, *Historien*, <https://www.historien.nl>, diakses 22 Juni 2015
- “Javaanshe Neushoorn Bedreigd door Stropers en Wetenschappers”, *Java Post*, <http://javapost.nl>, diakses 1 April 2015.
- Koleksi Foto KITLV. <http://kitlv.pictura-dp.nl>, diakses 31 Januari 2013
- “Penyembelihan Hewan Sesuai Islam Tidak Menyakiti Hewan” dalam *Pandawa Lima*, <http://pandawalimamedan.blogspot.co.id/>, diakses 22 Juli 2015
- Tri, “Metode Stunning (pemingsanan), Bolehkah?”, *Republika online* <http://www.republika.co.id/>, diakses 23 Juli 2015
- “Our history”, *Royal Society for Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA)*, www.rspca.org.uk, diakses 27 Mei 2015
- “Our history”, *Royal Society for Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA)*, www.rspca.org.uk, diakses 27 Mei 2015
- “From killing pen to loving home”, *Serenityoakfarms.com*, <http://www.serenityoakfarms.com/>, diakses 22 Juli 2015
- “Sejarah awal pistol”, *Science Freak*, <http://antares-sciencefreak.blogspot.com>, diakses 22 November 2014
- “Sejarah Senjata Api Pertama abad 17”, *Sejarah senapan di dunia*, <http://nonokerda.blogspot.com>, diakses 17 November 2014
- “Animal Right Movement”, (California), *Sonoma State University*, <http://sonoma.edu>, diakses 12 Mei 2015
- “Geschiedenis dierenbescherming”, *Sophia-vereeniging*, <http://www.sophia-vereeniging.nl/>, diakses 30 Agustus 2015
- Steven M. Wise, “Animal rights” dalam *Encyclopaedia Britannica*, <http://www.britannica.com/>, diakses 22 Juni 2015
- “The Dutch Animal Protection Agency, The Dierenbescherming”, *The Underground The Hague*, <http://www.theunderground.nl/>, diakses 22 Juli 2015

“History of The Movement”, *World Animal Net* , <http://www.worldanimalnet.com>
diakses 13 Mei 2015

Film *Tenggelamnya Kapal van der Wijk* (2013). Director: Sunil Soraya

Film *We Bought at Zoo* (2011). Director: Cameron Crowe

Youtube “penetrating captive bolt”, <https://www.youtube.com/>, diakses 22 Mei 2015